

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

Trecut în registrul special dela Tribunalul
Cluj, Secția III, sub Nr. 111-1938.

„Trăiți ca oameni liberi, dar nu ca și cum ați avea libertatea drept acoperemânt al vicleniei, ci ca robi ai lui Dumnezeu.“

1 Petru 2, 16.

ADUNAREA GENERALĂ A „ASTREI“

În zilele de 9, 10 și 11 Septembrie c. va avea loc la Cluj adunarea generală a „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român din Transilvania“. Este unul din evenimentele culturale cele mai însemnate, intrat de aproape 80 de ani în tradiția neamului românesc de dincoace de Carpați. În vremile de robie străină, aceste adunări anuale contau ca supreme praznice naționale, fiind că erau singurele ocazii de afirmare a solidarității dintre frații de același sânge, divizați în două biserici prin politica perfidă a Habsburgilor.

De aceea rolul Asociațiunii a fost covârșitor în lupta noastră de apărare și conservare etnică, stimulând în toate fazele de evoluție mândria și grija tuturor Românilor de bine pentru existența ei. Nimic nu redă mai plastic acest gând unanim decât cuvintele adresate în 1864 lui Gheorghe Barițiu de către nemuritorul Andrei Șaguna, care spunea: „Să nu lăsăm să apună Asociațiunea noastră, să o susținem cu toate brațele, încât dacă s'ar întâmplă să pierdem toate celelalte drepturi la câte nizuim, să rămânem cel puțin cu acest mijloc comun de cultură a limbii și a spiritelor.“

Șaguna sublinia acest îndemn sfânt, motivat mai ales de fricțiunile politice tot mai grave dintre Români, cari amenințau să se transpună și în domeniul cultural, zădărniciind concentrarea forțelor naționale realizată cu atâta însuflețire prin înființarea Asociațiunii în anul 1861.

Presimțirea nu-l înșelase de loc pe marele Arhieru. Și fiind că adunarea generală a Astrei din acest an se ține în capitala Ardealului, vom evoca pe cea din urmă ținută tot aici cu 72 de ani mai înainte, deci la 26 August 1867. Dușmăniile politice contra lui Șaguna, recunoscut de Viena și de popor ca șef necontestat al națiunii române, au pus la cale o lovitură

tristă împotriva lui, înălțându-l pur și simplu dela președinția Asociațiunii, pe care o deținuse cu atâta prestigiu dela început, ca cel mai de seamă fondator al ei, spre a fi înlocuit cu „cel mai pronunțat antagonist al lui, baronul Popp Ladislau, președintele Tribunalului suprem al Ardealului.“

Spre norocul Asociațiunii, mai târziu asemenea ambiții și metode au fost părăsite, revenindu-se — sub presiunea persecuțiilor maghiare — la o înțelegere formală în ce privește alegerea președinților, și aceasta practică s'a menținut netulburată — sub raport confesional — până în zilele noastre. Ea a dat putința acestei venerabile instituții naționale să-și îndeplinească misiunea culturală, economică și socială cu vrednicie, încreștând rezultate bogate, demne de prețuirea și recunoștința posterității. Cărturari și țărani au făcut din „Astra“ — prin stăruitoare și admirabile eforturi — cea mai populară instituție națională din Ardeal, tocmai pentru că ea îmbrățișă cu iubire idealurile înalte și nevoile imediate ale neamului. Milioanele de broșuri ieftine, cu un cuprins variat, au trezit dorul de lumină la sate, expozițiile etnografice iubirea de portul românesc, concertele pasiunea pentru cântecele și dansurile noastre, concursurile cu premierea celor mai sănătoși copii a dezvoltat grija de generațiile viitoare, iar propaganda agricolă practică a dezvoltat interesul păturei rurale pentru o plugărie mai rațională. De aceea, adunările generale ale „Astrei“ erau adevărate sărbători naționale, de unde toți plecau fericiți și înviorați pentru ziua de mâine.

Cu înfăptuirea unității noastre politice s'a crezut de mulți, că „Astra“ și-a terminat rolul ei istoric, și astfel se lansaseră felurite sugestii de încetare sau fuzionare cu alte așezăminte oficiale sau particulare. Bărbații

de cultură și de răspundere din Ardeal s'au opus categoric unor asemenea tentative rău inspirate, și e meritul deosebit al regretatului Vasile Goldiș, care în calitate de președinte al „Astrei“, a susținut ani de zile, cu talent și vigoare, necesitatea acestei glorioase instituții naționale. Punctul lui de vedere, care desemnă, plin de competență, în discursuri neîntrecute, noi obiective pentru „Astra“ a triumfat, rezistențele s'au topit, ca astăzi s'o vedem autorizată, în cadrul autonomiei sale, îndeplinind pentru Ardeal și Banat, atribuțiunile importante ale marelui creațiunii regale numită *Serviciul Social*.

Iată biruința ce trebuie să fie subliniată, cu prilejul adunării generale dela Cluj. Și nu ne îndoim, că „Astra“ va răspunde însărcinărilor ce și le-a asumat cu aceeași însuflețire și cu același devotament din trecut.

„Serviciul Social“ își propune înălțarea satului românesc, sub toate aspectele lui, la un grad de civilizație care să facă din țărănimea noastră factorul conștient și productiv al prosperității Statului întregit. Dacă ne gândim bine, preocuparea esențială din trecut a Asociațiunii a fost aceeași, și nici o clipă ea n'a părăsit-o de dragul unor țeluri prea abstracte. A sesizat realitățile nației, căutând cele mai potrivite metode pentru împlinirea poruncilor ce se desprindeau din ele. De aici simpatiile adânci ce și le-a câștigat în mijlocul poporului și tradiția indestructibilă de ocrotitoare culturală a lui, ce și-a creat-o de-alungul anilor de lupte idealiste.

Dar dacă rezultatele practice n'au fost totdeauna corespunzătoare cu silințele depuse, cauza trebuie căutată și în lipsa mijloacelor materiale, cari s'o recunoaștem nu i s'au dat după cuviință nici în Țara unită. Abia acum, când s'a încadrat în *Serviciul social* al Statului, începe

EVANGHELIA

Matei 22, 1-14.

Am ajuns la sfârșit.

Sf. evanghelist Ioan își încheie *Evangheliu* spunând, că lumea întreagă nu-i destul de încăpătoare pentru cărțile ce s'ar putea scrie despre cuvintele și faptele Mântuitorului. Intr'adevăr aceste cuvinte și aceste fapte au fost menite să creeze, peste lumea dată, a simțurilor, o nouă lume a spiritualității, a desăvârșirii morale, să întoarcă sufletul pribeag și nenorocit al omului la casa părintească a Tatălui ceresc. *Evanghelia* nu încapă în pagini și biblioteci; e haina sufletului nemărginit și vestirea vieții nemărginite.

Totuși e menită să încapă și în cel mai modest bordei și să fie toaie de sprijin și celui mai neînsemnat dintre oameni. Duhul lui Dumnezeu îi păstrează în vece proșpețimea, ca să rămână hrana netrecătoare a sufletului nemuritor. Toate comentariile, câte i s'au făcut și i se vor face, au numai menirea să-i învețe pe oameni cu această hrană și să-i convingă, că nu există vremuri, nici împrejurări, când sufletul ar putea renunța la ea.

Iată, am numit *Evanghelia* hrană; dar parabola Mântuitorului o numește haină de nuntă. Ea e tuturor toate: hrană și haină și adăpost, mângăere și îndemn, căldură și lumină, aer și apă, întregă bucuria vieții.

Intr'o lume prea încruntată m'am simțit îndemnat să atrag luarea aminte a cetitorilor asupra dreptului nostru la bucurie și seninătate. Când am început — acum un an — să leg câteva crâmpene de gânduri la cuvintele *Evangheliei*, ochii mei sufletești contemplau minunata viziune din parabola Mântuitorului.

Am convingerea neștrămutată, că viața — individuală și socială — e menită să fie ospățul celor mai depăinate bucurii. Stăpânul ceresc a adunat toate bunătățile în vederea lui și chemările stăruitoare n'au încetat nici o clipă. Ori de câte ori acest ospăț divin decade în beție și n'nerușinată destrăbălare a pornirilor, e semn că participanților le lipsește haina de nuntă.

Dragostea ce o port semenilor mei m'a îndemnat să atrag luarea aminte asupra acestui fapt. Nu ne lipsește decât haina de nuntă. Câștigarea ei nu cere prea multă osteneală; Biserica o se împarte ori cui cu toată generositatea.

I. G.

Continuarea pe pagina a 2-a.

să aibă și ea fondurile atât de necesare oricărei înfăptuiri vizibile și rodnice pentru progresul satului. Pusă astfel în posesiunea factorului material ce i-a lipsit, și fără de care, se știe, nici o idee generoasă nu poate căpăta viață, „Astra“ va putea pași cu tot avântul la urmărirea frumoaselor obiective naționale, formulate de Serviciul Social.

Cultură și disciplină, sănătate și bogăție pentru satul și

țaranul nostru — sunt lozincile de seamă, ce vor călăuzi „Astra“ și în noua fază de muncă la care se angajează.

Nedespărțită de Biserică, ci în deplin acord cu ea ca și în trecut, suntem siguri că încălzită de dragostea de Țară și Rege, *Asociațiunea* — sub ale cărei flamuri curate stăm fideli cu toții — va spori cu noi pagini de realizări naționale o glorie de care suntem așa de mândri și de fericiți.

EȘIT-A SĂMĂNĂTORUL...

Vizitațiunile canonice ale Prea Sf. Sale Episcopul nostru
NICOLAE COLAN

Nimic nu dovedește mai mult alipirea fiască a poporului român de Biserică strămoșească și adâncă lui înfălegere pentru rosturile ei învățătoare și harice, ca atmosfera sărbătorească și evlavioasă în care se desfășoară o vizitațiune canonică a unui înalt Ierarh. Bolnavul dela lacul Vitezda n'a așteptat cu mai multă înfrigurare străbătută de nădejde pe cel ce îi va ajuta să intre în apăsătoare, decât țărani nostri pe Păstorul lor suprem. Sate și oameni își schimbă înfățișarea obicinuită; ceva tainic se desprinde din atitudinea și privirile lor, drept dovadă, că și sufletele își primenesc vestmântul lor duhovnicesc.

Vizita unui înalt Ierarh lasă urme sufletești pentru decenii întregi; e cel mai desăvârșit mijloc de a întări legăturile oamenilor cu Cerul, nădejdea lor în harul divin și unitatea lor sufletească.

Aceasta e binecuvântarea vizitelor arhieresti din toată vremea; necesi-

tatea lor în zilele noastre e îndoită. Greutățile și primejdiile provocate de situația tulbură din lume și punerea vieții noastre politice și culturale prin înțeleapta inițiativă regală pe noi baze cer cu insistență o cât mai deplină înarmare sufletească.

Iată pentru ce a socotit P. S. Sa Episcopul nostru necesar să petreacă Duminecile și sărbătorile lunii August în mijlocul fiilor Lui sufletești din diferitele părți ale Eparhiei.

*

Despre cea dintâi din seria acestor vizitațiuni canonice — dela Sovata — a apărut o amănunțită dare de seamă în numărul trecut. Vom da acum o palidă icoană a celorlalte. Numai o icoană palidă; cea mai măiestră până mână de un cap măiestru ar fi doar' în stare să redea atmosfera sărbătorească și străbătută de evlavie a acestor sărbători și să reproducă toată creștineasca înțelepciune și creștineștile îndemnuri desprinse din cuvântările P. S. Sale.

La Mănăstirea „Sf. Ana“ din Rohia.

Abia întors dela Sovata, P. S. Sa — întovărășit de P. C. consilier Ion Goron și C. diacon Vasile Bogdan — a plecat spre celalalt capăt al Eparhiei, la Mănăstirea „Sf. Ana“ din Rohia. Voia să fie în mijlocul pelerinilor ce se adună acolo din prilejul sărbătorii Adormirii Maicii Domnului, spre a le împărtăși binecuvântarea arhierescă.

Sosit în seara zilei premergătoare la Tg.-Lăpuș, P. S. Sa a găzduit la P. C. protopop Ștefan Gheție, unde s'a informat de problemele acestei parohii în plin progres.

În ziua Adormirii Maicii Domnului la ora 8 dimineața P. S. Sa sosește la Rohia.

La intrarea în comună este primit cu strămoșească urare de bun sositor de către d. Primpretor Dr. V. Todoran și Păr. local N. Gherman înconjuțați de către toți sătenii comunei Rohia. De aici în frumos cortegiu, cu voinicii călăreți ai satului în frunte, au parcurs comuna.

La poarta a doua de triumf, așezată la intrarea din vale a Mănăstirii, P. S. Sa este întâmpinat de către Păr. protopop tractual Ștefan Gheție înconjuțat de toți preoții trac-

tului îmbrăcați în odăjdii. Starețul mănăstirii, Ierom. I. Sava oferă spre sărutare Sf. Evanghelie și Sf. Cruce iar Păr. Protopop rostește o scurță cuvântare, dorindu-l bun sositor. Răspunde P. S. Sa Episcopul, arătându-și deosebita Sa bucurie de-a fi putut veni la aceasta Mănăstire.

Se formează apoi un lung cortegiu cu preoții în frunte care urcă greu deal pe care se află Mănăstirea. De o parte și de alta a drumului stau înșiruiți miile de credincioși pentru a primi binecuvântarea Stăpânului lor.

Dat fiind prezența unui așa de mare număr de credincioși, s'au luat dispoziții ca Sf. Liturghie să se săvârșească afară la altarul improvizat în pridvorul Mănăstirii, pentru a putea asista cât mai mulți la frumoasa slujbă arhierescă.

P. S. Sa era înconjuțat de un mare sobor compus din 20 de preoți. În cursul sf. slujbe absolventul Academiei teologice din Cluj, E. Cureu, a fost sfințit întru diacon.

La sfârșitul Liturghiei într'o avântată cuvântare P. S. Sa mănecând dela cuvintele troparului sărbătorii: „întru naștere fecioria ai păzit,

ntu adormire lumea nu o ai părăsit...“ arată că în involburarea vieții de azi, nimic nu este mai bun pentru a dobândi acea putere bărbătească atât de necesară pentru biruirea greutăților zilei, greutăți trimise anume adeseori de către Dumnezeu pentru a ne încerca tăria credinței, spre a ne căli alteori și nu de puține ori trimise poate și drept pedeapsă pentru multele nelegiuiri, ca alergarea la Maica lui Dumnezeu care și până acum ne-a izbăvit de multe, și care cu toate că a și adormit, totuși „lumea nu o a părăsit“.

La Mănăstirea „Piatra Fântânelor“

După o scurtă odihnă și o masă scurtă, la ora 14 P. S. Sa cu suita a plecat dela Rohia la Mănăstirea Piatra-Fântânelor, așezată în cel mai pitoresc loc al munților ce despart Ardealul de Bucovina, spre a vesti cuvântul Domnului și pelerinilor adunați acolo din prilejul sărbătorii atât de dragi sufletului românesc.

La marginea județului P. S. Sa a fost întâmpinat de d. Dr. Dumitru Dan, pretorul plășii Bârgău, care i-a urat bun venit.

În comunele Șieu-Sfântu, Iad, Rusul-Bârgăului, Josenii-Bârgăului, Mijlocenii-Bârgăului, Susenii-Bârgăului, Prundul-Bârgăului și Tiha-Bârgăului în fața unor porți de triumf frumos împodobite chipeshii și vrednicii țărani grăniceri au întâmpinat cu dragoste pe Ierarhul lor. Impresionat de această caldă manifestare de dragoste, P. S. Sa le-a făgăduit, că în curând îi va cerceta pe toți, spre a le cunoaște viața, necazurile și aspirațiile.

La Mănăstirea Piatra-Fântânelor P. S. Sa a fost întâmpinat, în fața unei splendide porți de triumf și a unei mari mulțimi de credincioși, veniți din toate părțile, de d. col. Dr. Florian Medrea, prefectul jud. Năsăud, de pr. protopop Victor Mureșan din Bistrița, pr. protopop Alexandru Baba din Alba-Iulia, preotul Gribovschi din Poiana Stampei (Câm-

Sfințirea bisericii din Praid.

Cea mai îndepărtată parohie din Eparhia Clujului este Praidul din Secuime.

Înainte de război noi Români nu aveam aici parohie, căci în jurul salinelor nu era chip să se așeze în acele vremi o suflare românească, iar Români de baștină s'au secuizat.

După unire funcționarii salinelor cu puținii ortodocși strănși în jurul lor au înființat o parohie în Praid, unde toate celelalte biserici din țară aveau comunități puternice.

Înființată parohia, cel dintâi preot al ei a devenit actualul paroh, Emil Sămărghitan, absolvent al Academiei Teologice din Cluj. Acesta cu ajutorul Românilor de inimă din Praid a inițiat zidirea unei frumoase biserici ortodoxe în piața comunei.

După strădaniile de mai mulți ani de zile, biserica a fost terminată și dată destinațiunii sale de P. S. Episcop Nicolae Colan în ziua de 20 August 1939.

Trebuie numai ca noi s'o căutăm prin ale noastre calde rugăciuni, iar viața să ni-o întocmim așa fel ca să devenim cât mai vrednici de a sălășlui în noi nesfârșitele Ei daruri.

La sfârșit roagă pe cel Atotputernic să dăruiască liniștea și pacea Sa între oameni. Împărtășește apoi Arhierestiile Sale binecuvântări asupra tuturor celor de față întru bună sporire, sănătate îndelungată pentru ra așa să putem cât mai bine preamări pe Dumnezeu.

S'a continuat apoi cu slujirea Sf. Maslu.

pulung-Bucovina) și de toți preoții din protopopiatul Bistriței.

D. col. Dr. Florian Medrea, prefectul jud. Năsăud și pr. protopop Victor Mureșan, din Bistrița au rostit câte un inimos cuvânt de bun sositor.

Din cauza marelui număr de credincioși prezenți, serviciul divin al Vecerniei a fost oficiat sub cerul liber, de P. S. Episcop Nicolae Colan, asistat de toți preoții de față îmbrăcați în frumoasele odăjdii.

S'a oficiat apoi o panahidă mică, pentru eroii căzuți în războiul de întregirea neamului și în deosebi pentru eroii marinari. La sfârșitul slujbei P. S. Episcop Nicolae Colan a rostit o frumoasă cuvântare vorbind despre însemnătatea zilei și adormirea Maicii Domnului.

P. C. Părinte Vasile Lunca, starețul mănăstirii Piatra Fântânelor a elogiat personalitatea P. S. Episcop Nicolae Colan al Clujului, mulțumindu-i călduros pentru vizita făcută credincioșilor și Mănăstirii.

În casa mănăstirii s'a servit pe urmă o mică gustare, într'o atmosferă de caldă simțire românească și creștinească.

P. S. Episcop Nicolae Colan a rămas peste noapte la Mănăstire, iar în dimineața următoare, s'a înapoiat cu mașina la Cluj, pe drum oprindu-se în comuna Susenii-Bârgăului, unde a vizitat Căminul cultural, și în comuna Iad, unde a vizitat biserica în construcție.

În afară de preotul amintit și-au mai câștigat merite neperitoare, oboșind pentru zidirea acestui lăcaș dumnezeesc, următorii domni: pretor Octavian Giurea și notarul Dr. Ion Ianc, S. Dumitrașcu și Ion Ghileșan epitropi, Constantin Paveliu, Alexandru Mărginean, Dumitru Moga, Alexandru Moldovan, pictorul bisericii Laurențiu Moldovan, fostul prefect de Odorheiu Mihail Constantinescu, președintele Consiliului de administrație al C.A.M.-ului Tătăranu, fostul pretor Gheorghe Rădulescu.

La loc de frunte este a se aminti C.A.M.-ul care a jertfit peste 700.000 Lei pentru ridicarea acestui lăcaș.

Tuturor acestor inimoși Români le-aduce azi obștea creștină ortodoxă din Praid ca și Biserica noastră întreagă mulțumirile sale.

P. S. S. Domnul Episcop Nicolae Colan a sosit dela Cluj, însoțit de consilierul eparhial Dr. Vasile Sava

și diaconul ceremonial Sever Suciu. Înainte de a intra în comună a fost întâmpinat de pretorul plasei însoțit de o ceată de premilitari călare, în frunte cu notarul comunei.

Soborul tractual al preoților în odăjdii, în frunte cu P. C. S. Protopopul Ștefan Rusu, a întâmpinat pe iubitul său ierarh în piața orașelului, înaintea frumoasei biserici nou zidite.

După serviciul divin săvârșit și ascultat de credincioși și autorități cu toată evlavia, P. S. S. a adresat numeroasei asistențe o frumoasă și instructivă cuvântare, plecând dela întrebarea pusă Mântuitorului de tânărul din evanghelie: „Învățătorule bune ce trebuie să fac ca să dobândesc viața de veci?” P. S. S. arată că porunca cea mai esențială pentru fiecare creștin este păzirea legii. Pentru mulțimea mare a oamenilor aceasta este cerința. Legea Vechiului și Noului Testament, dată nouă de Proroci și de Iisus Hristos. Dacă însă cineva vrea să se distingă să fie mai desăvârșit ca alții, trebuie să se smulgă din mijlocul acestei lumi, să se lăpede de toate plăcerile și bucuriile ei trecătoare, și să caute a trăi numai pentru bucuriile și desfătările sufletești arătate de Mântuitorul. Aceasta este o adevărată jertfă pe care

LA TOPLIȚA

Și valea superioară a Murășului s'a învrednicit de prezența Prea Sf. nostru Stăpân.

Vizita P. S. Sale la Toplița a fost prilejuită de două evenimente importante pentru parohie și pentru Eparhie: sfințirea noiei picturi din monumentala biserică din Toplița și preluarea în grija Eparhiei noastre a Mănăstirii „Sf. Ilie”, întemeiată și ctitorită de P. Fericitul Patriarh Miron. Cât timp a trăit înaltul ierarh de binecuvântată amintire, această Mănăstire a stat sub veghea Lui neincetată. Conform voinței Lui și după rânduețile canonice, acum a trecut în grija Ierarhului eparhial. Astfel Eparhia noastră se poate mândri cu încă un focar de lumină creștinească.

Acestei bucurii a obștei creștine din întreaga Eparhie se adaugă bucuria credincioșilor din Toplița, cari au ajuns să-și vadă împodobită biserică cu o foarte reușită pictură executată de maestrul Belizarie. Costul de aproape jumătate milion al acestei picturi trădează numai în puțină măsură grădăria lucrării. Această bucurie a toplineștilor și a tuturor oamenilor iubitori de frumos se datorește tot Preafericitului Patriarh Miron, care a inițiat și a contribuit cu partea leului la cheltuielile acestei lucrări. Era deci firesc, ca întreagă sărbătoarea să ia caracterul unei pioase sărbătoriri al celui ce a fost primul Patriarh al României în veci unite între hotarele ei adevărate.

P. S. Sa Episcopul Nicolae, însoțit de P. C. consilierii Dr. S. Stanca și Ion Goron și de C. diacon ceremonial V. Bogdan, a sosit la Toplița Sâmbătă, 26 August la orele 19. La poarta Mănăstirii a fost întâmpinat de P. S. Sa Arhiepiscopul vicar

puțini o pot aduce. Și tânărul din evanghelie a plecat tăcut, căci avea avuții multe, și nu ni se mai spune dacă a ascultat sfatul Mântuitorului sau nu.

P. S. S. laudă munca credincioșilor din Praid într-o zidi această frumoasă biserică, care va mărturisii veacurilor ce vin de vrednicia Românilor din Praid din al doilea deceniu al stăpânirii românești, și binecuvântă toată obștea care a ostent să deie toată solemnitatea sfințirii primei biserici ortodoxe române în aceste părți de țară nouă.

După recepție s'a servit o masă unde P. S. S. a cuvântat pentru M. Sa Regele; reprezentantul prefecturii din Odorhei și reprezentantul armatei pentru P. S. Sa; P. C. protopop Șt. Rusu pentru toți cei ce au ridicat noul lăcaș dumnezeesc; P. C. S. Dr. V. Sava pentru toate autoritățile; preotul Guțiu și directorul școlii de stat pentru preotul local E. Sămărghișan. Insufletirea era la culme și mulți ar fi dorit să spună un cuvânt la acest praznic deosebit și mult grăitor, dar timpul era înaintat.

Ne-am îndepărtat din Praid cu cele mai bune impresii și cele mai promițătoare nădejdi pentru viitorul românesc din acea vale plină de frumuseți naturale.

Emilian Antal și de P. C. protopop al Reghinului Ioan Maloș. La intrarea bisericii mănăstirești — o biserică de lemn delicată ca sufletul străbătut de sfințenie, salvată din dinții necruțători ai vremii de Preafericitul Patriarh Miron, care a știut aprecia glasul mut dar elocvent al bănelor ei — îi întinde spre sărutare crucea și evanghelia P. C. consilier C. Moldovan dela Patriarhie, înconjurat de soborul călugărilor. Urmează imediat Vecernia. În cuvântarea dela sfârșitul Vecerniei P. C. consilier Moldovan urează bun sosit P. S. Sale în Mănăstirea, a cărei grije va trebui să o poarte în viitor. Intreagă asistența trece apoi în sala cea mare a Mănăstirii, unde se fac formalitățile preluării,

Duminecă la ora 9:30 un impozant banderiu de călăreți îl conduce pe P. S. Sa, însoțit de P. S. arhiepiscopul Emilian, la biserică parohială. La poarta triumfală dela intrarea bisericii așteaptă o imensă mulțime de credincioși, capii autorităților și preoții din protopopiatul Reghin îmbrăcați în odăjdii. Urează bun sosit dl. prefect al județului Murăș și P. C. protopop I. Maloș. Le răspunde P. S. Sa exprimându-și bucuria ce-i prilejuește această zi.

A urmat apoi sfințirea apei, a noiei picturi, Liturghia arhierescă și parastasul pentru odihna sufletului Preafericitului Patriarh Miron. La frumuseța acestor sf. slujbe a contribuit în largă măsură corul bisericii catedrale din Tg.-Murăș de sub conducerea vrednică a d-lui A. Alexandrescu.

În cuvântarea Sa, P. Sf. Părinte a elogiât memoria marelui dispărut, a laudat vrednicia enoriașilor din To-

plița, îndemnându-i să dovedească și în viitor aceeași alipire de legea strămoșească, ea fiind adevărata pavăză a oamenilor.

După terminarea serviciilor divine, în casa parohială, în cadrul unei recepții, șefii bisericilor, ai autorităților publice și ai instituțiilor de cultură au omagiat pe P. S. Sa, asigurându-l de bucuroasă lor colaborare cu biserica neamului pentru binele și prosperarea Patriei. Răspunsul P. S. Sale a fost o frumoasă lecție de naționalism și patriotism străbătut de duhul credinței creștine.

La banchetul, care a încheiat această solemnitate, P. S. Sa a toastat

Programul adunării generale a „Astrei“

În zilele de 9, 10 și 11 Septembrie se va desfășura la Cluj, în capitala spiritualității ardelenene, congresul general din acest an al „Astrei“.

În prezidia adunării, 9 Septembrie, ora 7 seara, pe scena teatrului „Davila“ se va reprezenta piesa d-lui Ion Sârbul „Satul fără hrisov“.

Deschiderea adunării generale va fi a doua zi la ora 5 după amiază, în sala festivă a rezidenței regale, unde se vor face următoarele comunicări: „Educația fizică în mediul rural“ de d. Dr. Iuliu Hațiegan și „Alimentația țăranului“ de Dr. Gr. Benetato.

La ora 7, în aceeași sală, se va face comemorarea lui Mihail Eminescu, cu care ocazie va vorbi despre marele poet d. prof. Horia Teculescu din Sighișoara.

Prima zi a adunării generale se va sfârși printr-o seară de cunoștință în sala festivă a cercului militar.

Festivitățile din 10 Septembrie se vor deschide cu un serviciu divin la catedrala ortodoxă din Piața Cuza Vodă, după

pentru M. Sa Regele; P. S. Sa arhiepiscopul Emilian a descris eforturile toplineștilor pentru ridicarea bisericii; Dl. Prefect pentru P. S. Sa; P. C. consilier Dr. Seb. Stanca a relevat scene din trecutul îndepărtat al comunei; Dl. Dr. E. Nicoară pentru preot și pentru pictor; Dl. Belizarie pentru prosperarea bisericii. Păr. local Aurel Gliga a mulțumit celor prezenți și celor, cari n'au fost de față, pentru tot sprijinul ce l-a primit.

*

P. S. Sa Episcopul nostru Nicolae își poate încheia activitatea acestei luni cu conștiința, că a sămănat cu spor cuvântul Domnului și cu nădejdea rodului îmbelșugat.

care în sala mare a Colegiului academic se va desfășura prima ședință a adunării generale. După deschiderea adunării, discursul președintelui, salutul autorităților și a societăților culturale, va vorbi d. prof. univ. I. Lupaș despre: „Problema transilvană în prima perioadă a domniei Regelui Carol I.“

Va urma alegerea comisiilor, vizitarea expoziției plastice a „Astrei“ și un banchet în saloanele Colegiului academic.

După amiază, pe arena sportivă a orașului se va desfășura festivalul „Șoimilor Carpaților“.

Participanții vor vizita apoi parcul Regele Carol al II-lea, expoziția „Trecutul și prezentul Astrei“ ce se va deschide în Biblioteca Universității, iar seara pe scena Teatrului Național se va reprezenta noua operă „Kir Ianulea“ de Sabin Drăgoi.

Luni, 10 Septembrie, în sala festivă a rezidenței, va avea loc a doua ședință administrativă a adunării generale, unde se vor citi rapoartele diferitelor comisii.

ÎNCEPE ȘCOALA...

Se deschid iarăși porțile școlii, pentru ca să se reia firul cărții, curmat de enigmatică vacanță, a acestui leat.

Pregătirea tineretului școlar și a părinților, în vederea noului an de studii, nu poate lăsa nepăsători pe cei însărcinați cu creșterea sufletească a copiilor țării.

Mă gândesc îndeosebi la preotul-catihet. El poartă o apăsătoare răspundere în școală.

„Orfanismul metafizic și moral“ al vremii noastre, nu se poate lecui decât privind în față stările sufletești ale poporului și ale timpului, cum și ținta pe care o urmărește învățământul religios: creștini convinși și cetățeni conștienți.

Acest nobil țel nu se poate atinge numai cu lecții de pe catedră, ci necesită o serie de practici și exerciții spirituale, cari să dea tineretului, de-

prinderea pietății și a moralității. S'a zis că printre alții și catehetul poartă în mână cheia viitorului acestui neam.

Dar ea — cheia — poate și rugini prin nepăsare sau întrelăsare. Iată intrăm într'un an nou școlar, fără a avea precizate normele și programa de predare, pentru obiectul religiei.

Sf. Sinod a întocmit o programă analitică, pentru învățământul primar (Bis. Ort. 1932), dar și Statul avea una a lui, pe care o tot modifică, încât nu știi de care să te mai ții, fiindcă nu se potrivește materialul din cărțile școlarelor, cu cel cerut de oficialitatea Bisericii. Cum știm, că Biserica noastră are atâția membri cunoșcători ai meșteșugului pedagogic și cu largă experiență în materie, noi, cei mici, așteptăm programa unică, cerută de nevoia propunerii religiei, celor mai tineri și dificili școlari.

Adevărurile Bisericii au dumnezeescul dar de a răspunde simplu la toate întrebările și de a lega toate rănile; în paginile sfinte se găsesc toate remediile cugetului, toate pansamentele inimii. Cu toate acestea învățăturile divine au fost mult expriate din drepturile lor, ca stăpâne ale sufletului omenesc, de către unii îndrumători de învățământ. În școlile Industriale și Comerciale cu greu a pătruns — unde a pătruns — și o oră de religie.

Educația epocii noastre este arătată ca autoare a „disarmoniei“ din sufletul individului vremii prezente, tocmai prin puțină îngrijire ce a dat învățământului religios-moral în școlile, ateliere ș. a., unde s'a dezvoltat numai activitățile mintale-manuale, cerute de viitoarea profesiune.

„Am isbutit — zice Alexis Carrel — să asigurăm sănătatea organică a populației orașului modern. Dar, cu toate sumele imense cheltuite pentru educație, nu i s'au putut dezvolta activitățile morale — oamenii cei mai fericiți și cei mai folositori sunt alcătuiți dintr'un tot armonios de activități intelectuale și morale.“

Deaceia Așezământul Domnesc al „Străzii Țării“ are în programul zilnic două momente direct religioase: *Rugăciunea Domnească* și *textul biblic*.

Această înaltă pildă și Regală înțelegere pentru rostul religiei în creșterea sufletească a tineretului, ne dă toată încrederea că se va pricepe și în alte locuri acest rost.

Și de nu va fi așa, preotul bisericii tot are azi prilejul de a se apropia de întreg tineretul țării, prin instituția străzii, P. P.... De acum, numai de priceperea și răspunderea lui morală, atârnă roadele „secerișului mult“ ce stă în față.

Cine vrea să aducă tineretul la prețuirea cuvenită Cuvântului lui Dumnezeu, va găsi mijlocul simplu și emoționant de predare a lui, spre a cuceri și înflăcăra sufletul tânăr.

Creștinismul se adresează omului și rodește în fiecare individ. Nu credem că în cele 6—10 minute de predică săptămânală s'ar putea face mare lucru, în acest sens. Preotul are a se griji mai departe, de prefacerea sufletească ce a produs în sufletul fiecăruia învățătura Domnului, predată de el.

Căci hotărât lucru: o predică fără rod evanghelic, este lucrul slugii, în nădejdea simbriei, nu a fiului, pentru binele și onoarea casei.

Biserica noastră are, în arsenalul ei de mijloace sfinte, o sumă de practici, cari sunt de un neprețuit ajutor învățământului teoretic. Ca să formezi creștini întregi fără de ele, e tot așa de imposibil cum ar fi să devii atlet fără a te supune unui antrenament fizic. Iată rânduiala sf. posturi (nepăzită în internatele școlare) mergerea la biserică, mărturisirea și cuminecarea, înaintea marilor prasnice și vacanțe, de Crăciun și Paști. Napoleon zice, despre momentul când a luat întâia împărtașanie, că a fost cel mai mișcător din viața lui.

În puține locuri s'a încercat ca elevii să învețe și să dea răspunsurile sf. Liturghii (după Cunțan sau Kiriac). S'ar satisface cu aceasta, pe lângă o cerință pedagogică și una practică: obișnuința de a cerceta biserica și fără pedagog. În această ordine de idei, îmi amintesc că fostul ministru de externe al Franței: Barthou, răspundea d. A. C. Cuza — într'o ședință solemnă a Parlamentului român — că păstrează legături cu biserica sa — „ca un fost copil de cor.“

În sufletul fraged și docil al copiilor, Biserica poate lăsa pecetea practicilor sale, care singure dau culoare creștină moravurilor unei societăți.

Fără de ele — fără fapte — învățământul nostru, rămâne „literă“ fără „spirit“, teorie și decor, fără viață.

Pr. V. ȘTEFĂNESCU

Catedrală ortodoxă la Petroșani. Statul reprezentat prin ministerul economiei naționale, a autorizat a se ceda gratuit parohiei ortodoxe române din comuna Petroșani, județul Hunedoara, proprietatea terenului cu clădirile de pe el, situat în comuna Petroșani, județul Hunedoara, spre a se clădi pe acest teren, o Catedrală ortodoxă română.

Pactul Germaniei cu Rusia. În timp ce Anglia și Franța duceau la Moscova tratative de luni de zile pentru încheierea unei convenții militare defensive, deodată se anunță știrea fulgerătoare că Sovietele au încheiat un pact de neagresiune cu Berlinul. Vestea a căzut ca o bombă, căci nimenea nu și putea închipui o tovărășie între apă și foc, între hitlerism și bolșevism, căci se combatteau cu ultima înverșunare. De sigur e un caz de felonie politică fără precedent. Franța și Anglia îl califică un act de trădare rușinoasă. Și Japonia a protestat la Berlin contra acestei lovituri mortale date pactului anti-bolșevic, la care aderase alături de Germania, Italia și Spania.

Congresul mondial al studenților creștini. Congresul mondial al studenților creștini s'a ținut anul acesta la Nunspeet (Olanda) între 3 și 10 August a. c. Au participat 200 studenți delegați ai 30 țări. Ședințele congresului au fost prezidate de dnii: Francis House și R. Mackie, secretari ai „Federației Internaționale a Studenților Creștini“ cu sediul în Geneva. Congresul a lucrat în 3 comisii discutând rezultatele congresului dela Amsterdam și desbătând toate problemele actuale ce privesc viața universitară internațională. Delegația studenților români a fost compusă din dnii: V. Moldovanu-Dunăre, Ispir Lactanțiu și M. Apostolescu. D. V. Moldovanu-Dunăre a prezentat un raport arătând viața universitară din România și situațiunea creiată studențimii prin noua organizare de Stat. D. L. Ispir a vorbit despre relațiunile tineretului universitar român cu celelalte State, precum și situațiunea studenților minoritari dela noi. Ultima zi a congresului a fost destinată unei excursiuni la Rotterdam.

Pace sau războiu? Iată întrebarea ce și-o pun cu groază milioanele de oameni. Cancelarul Hitler singur poate răspunde, pentru că numai el formulează revendicări politice și teritoriale, cerând Danzigul și coridorul polonez. Se afirmă, că în 27 August c. d. Hitler va proclama alipirea Danzig-ului la Reich. Știrea a pus în stare de alară statele Europei, cari au trecut la măsuri urgente de apărare. Belgia și Olanda au decretat mobilizarea generală, Anglia, Franța, Italia, fac mobilizări parțiale, tot așa și alte state europene. Intervenția de ultimă oră a dlui Roosevelt, președintele Statelor Unite către Germania și Polonia pentru a începe negocieri directe, care să accepte un arbitraj — a oprit o clipă deslănțuirea catastrofei. Va putea fi oare evitată? Zilele acestea ne-o vor arăta.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 5146/1939.

Ordin circular
către toate oficiile protop. și parohiale.

Vă comunicăm mai jos în copie spre știre și conformare ordinul Nr. 20085/1939 al Onoratului Minister al Muncii.

Potrivit dispozițiunilor art. 2 din legea pentru protejirea muncii in-

digene, nici un străin, care dorește să exercite vre-o profesie în serviciul unei întreprinderi din România, nu poate intra în țară, fără autorizația prealabilă dată de Ministerul Muncii.

Totuși acest Departament a constatat că instituții depinzând de Departamentul Dvs. nu au respectat aceste dispoziții, deoarece, întâi au adus în țară specialiștii străini de cari aveau nevoie și numai ulterior au cerut prelungirea autorizației de a-i putea menține în serviciu, motivând aceasta prin urgența lucrărilor ce aveau de executat, din cari unele erau în legătură cu apărarea țării și înzestrarea armatei.

Procedul acesta, pe lângă că este ilegal, dar este și dăunător, căci el poate înlesni intrarea în țară a unor elemente indezirabile, atât pentru siguranța Statului, cât și pentru muncitorii români, mai ales că odată stabiliți în țară cu greu pot fi îndepărtați.

În consecință, spre a se reveni cât mai curând la respectarea în totul a dispozițiunilor legale în vigoare, vă rugăm să binevoiți a da dispozițiuni categorice ca, pe viitor, întreprinderile și instituțiile, depinzând de Departamentul Dvs. sau cu care aveți încheiate contracte de lucrări sau furnituri, atunci când au nevoie de-a aduce supuși străini specialiști, să se adreseze acestui Minister pentru a obține, în prealabil, autorizația necesară, cunoscând că, de azi înainte, străinii cari vor fi introduși în țară fără autorizația aceasta, Ministerul Muncii va fi silit să-i treacă peste frontieră, oricari ar fi motivele invocate de autoritățile sau instituțiile cari i-au adus.

Cluj, la 16 August 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 5089—1939.

Ordin circular

către toate protopopiile, parohiile și Mănăstirile din eparhia noastră.

Ordonăm tuturor organelor din subordine să respecte la primirea facturilor pentru plăți ordinul On. Minister al Aerului și Marinei - Casa Fondului Național al Aviației - Nrul 24912/1939, precum urmează:

„Prin legea pentru modificarea legii Fondului Național al Aviației, publicată în Mon. Of. Nr. 128 din 6 Iunie 1939, printre altele modificări aduse actualei legi F. N. A., cu începere din ziua de 6 Iunie a. c., taxa la facturi pentru fondul național al aviației a fost majorată dela trei la patru la mie.“

Aducându-Vă la cunoștință cele de mai sus, cu onoare Vă rugăm a dispune ca organele Dv. în subordine însărcinate cu efectuarea plăților, verificarea, controlul și ordonarea sumelor, să se conformeze dispozițiunilor prevăzute în legea citată.“

Cluj, la 22 August 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 5048—1939.

Comunicat oficial.

Se atrage atențiunea tuturor organelor parohiale — sub răspundere personală — să ia măsuri pentru îndepărtarea coroanelor inflamabile din biserici și să le așeze în cimitire pe morminte unde-și au rostul, ele fiind un omagiu adus celor morți, iar nu celor cari vin să se roage în biserică.

Aceasta spre a se evita vre-o eventuală nenorocire din pricina acestor coroane.

Cluj, la 23 August 1939.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

INFORMAȚIUNI

Parastas pentru Patriarhul Miron. Împlinindu-se în ziua de 9 Septembrie c. 6 luni dela moartea fericitului Patriarh Miron Cristea, Sf. Sinod a dispus să se facă un parastas în catedrala Patriarhiei din București. Aceeaș slujbă de pomenire se va face în toate bisericile din Țară.

Alegerea noului Mitropolit al Moldovei. Reprezentanții clerului ieșean făcând o vizită I. P. S. S. Patriarhul *Nicodim Munteanu*, aflat la Mănăstirea Neamț, între altele l-au întrebat când se va face alegerea Mitropolitului Moldovei.

I. P. S. S. Patriarh a răspuns: „Pe cine doriți Sfințiile voastre Sinodul îl va alege ca Mitropolit. Dacă veți fi solidari veți avea Mitropolitul dorit. Până acum nu s'a hotărât nimic încă. Nici centrul, nici eu nu ne putem pronunța. Doresc însă să vină la Mitropolia Moldovei un succes care să continue înfăptuirile pe care le-am început. Faptul depinde în mare parte de adunarea eparhială a Moldovei.“

Se anunță că Sf. Sinod, va fi convocat în 26 Septembrie pentru a fixa ziua alegerii Mitropolitului Moldovei.

Deschiderea școlilor amânate. Ministerul Educației Naționale a dat o decizie prin care amână deschiderea cursurilor tuturor școlilor până la 18 Septembrie. Tot odată s'a mai pus în vedere direcțiunilor de școli să înscrie pe copii, ai căror părinți sunt concentrați, cu plata taxei în trei rate trimestriale, deci la înscriere să perceapă numai o treime din taxe.

Suplinirea învățătorilor de către preoți. În urma sesizării de către Ministerul educației naționale, Sf. Sinod a hotărât ca preoții să suplinească în mod automat pe învățători, ori de câteori aceștia ar fi chemați la concentrări sau mobilizări. Această măsură este firească în împrejurările de astăzi. Sperăm, că Ministerul educației va lua și măsurile necesare ca această suplinire să fie recompensată, dat fiind salariul de mizerie al preoților.